

ศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
โทรศัพท์/โทรสาร 02-2819401 E-mail : disas_moac@hotmail.com

แจ้งเตือนเรื่อง “โรคเหี่ยวกล้วย หรือโรคตายพราย หรือโรคปานามา (Fusarium Wilt Disease)” วันที่ 3 พฤษภาคม 2562

เตือนเกษตรกรชาวสวนกล้วยทุกภาคของประเทศไทยโดยเฉพาะจังหวัดในเขตภาคใต้ เช่นจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส และภาคเหนือแถบชายแดนประเทศพม่า เช่น จังหวัดเชียงรายโดยเฉพาะแหล่งปลูกกล้วยหอมที่สำคัญ เผ่าระวังโรคเหี่ยวสายพันธุ์ TR4 ในกล้วยหอม ซึ่งเป็นโรคพืชกักกันไม่เคยพบการระบาดในประเทศไทยมาก่อน และกำลังแพร่ระบาดอยู่ในหลายประเทศแถบอาเซียน ได้แก่ มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย จีน ไต้หวัน อินเดีย ปากีสถาน และเมียนมา ดังนั้น เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยโดยเฉพาะกล้วยหอมเขียวหรือกล้วยหอมคาเวนดิชซึ่งเป็นพันธุ์ที่อ่อนแอต่อโรคเหี่ยว ควรหมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมอ เมื่อสงสัยว่ากล้วยอาจเป็นโรคนี้ระบาด ให้แจ้งเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานเกษตรจังหวัด เพื่อตรวจสอบวินิจฉัยการระบาด และแจ้งให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบเพื่อดำเนินการต่อไป และขอให้เกษตรกรห้ามนำพันธุ์กล้วยที่มาจากประเทศที่พบการระบาดเข้ามาปลูกในประเทศไทยโดยเด็ดขาด

เชื้อสาเหตุ : เชื้อรา *Fusarium oxysporum* f. sp. *cubense* Tropical race four (TR4)

ลักษณะอาการ

โรคนี้เกิดจากระบบท่อลำเลียงของพืชถูกทำลาย โดยเชื้อเข้าสู่รากและแพร่กระจายสู่ระบบท่อน้ำพืชม เป็นสาเหตุทำให้เกิดอาการเนื่อเยื่อตายเป็นสีน้ำตาลในท่อลำเลียงของลำต้นเทียมกล้วย และลูกกลมขึ้นสู่ก้านใบ อาการภายนอกทำให้โคนใบแก่ด้านบนมีสีซีด เหลือง และพื้นใบเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลโดยเริ่มจากขอบใบเข้าสู่กลางใบ และใบหักพับภายใน ๑ - ๒ สัปดาห์ ทำให้เห็นอาการใบเหลืองจากใบล่างขึ้นไป ต่อมาใบและกิ่งเริ่มเหี่ยว และร่วง เซลล์ตามขอบใบตาย และทำให้ต้นตายในที่สุด บางครั้งอาจพบอาการผลอาจเน่าและร่วง รากอาจจะเจริญออกทางด้านข้างและเน่าภายหลัง

การแพร่ระบาด

การแพร่กระจายของเชื้อเกิดจากการนำเอาเหง้าหรือส่วนขยายพันธุ์ที่ติดเชื้อไปปลูกนอกจากนั้น เชื้อยังติดไปกับดิน เศษซากพืช หรือ น้ำที่ท่วมขังแปลง ปัจจัยที่เหมาะสมต่อการเกิดโรค คือพันธุ์พืชที่อ่อนแอ ความชื้นในดินสูง การระบายน้ำในดินต่ำ เชื้อรา *Fusarium* สายพันธุ์ TR4 มีความสามารถอยู่รอดในดินได้นานมากกว่า ๑๕ ปี

กรมส่งเสริมการเกษตร แนะนำวิธีการป้องกันกำจัด ดังนี้

๑. หมั่นสำรวจแปลงอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง
๒. หากต้องการปลูกกล้วยในพื้นที่ใหม่ ควรเลือกแปลงปลูกที่ไม่เคยพบโรคนี้มาก่อน
๓. ปรับสภาพดินไม่ให้เป็นกรดจัด โดยใส่ปูนขาว หรือโดโลไมท์
๔. รองกันหลุมปลูกด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มาชนิดผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ ใช้เชื้อผสมกับรำข้าวละเอียดและปุ๋ยอินทรีย์(ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอกเก่า) ในอัตราส่วน ๑ : ๔ : ๑๐๐ โดยน้ำหนักอัตรา ๑๐๐ - ๒๐๐ กรัมต่อหลุม
๕. ควรเลือกหน่อกล้วยจากแหล่งปลูกที่ไม่เคยมีการระบาดของโรคนี้ หรือไม่นำหน่อพันธุ์จากต้นตอที่เป็นโรคไปปลูก
๖. ชุบน้ำหน่อพันธุ์กล้วยด้วยสารเคมี อีไตรโคอะโซล+ควินโดซีน ๖% + ๒๔% อีซี หรือ คาร์เบนดาซิม ๕๐% เอสซี หรือ ทีบูโคนาโซล ๔๓% เอสซี อัตรา ๓๐ มิลลิลิตรต่อน้ำ ๒๐ ลิตร

๗. แปลงปลูกควรมีการระบายน้ำที่ดี ควรระมัดระวังการให้น้ำไม่ให้น้ำไหลผ่านจากต้นที่เป็นโรคไปต้นปกติ

๘. หากพบต้นที่เป็นโรคควรรีบดำเนินการ ดังนี้

๘.๑ ขุดต้นที่เป็นโรคออกไปเผาทำลายนอกแปลงปลูก แล้วโรยด้วยปูนขาวให้ทั่วบริเวณกอที่เป็นโรค และหลุมที่ขุดต้นเป็นโรคออกไปอัตรา ๑ - ๒ กิโลกรัมต่อหลุม

๘.๒ หว่านได้ทรงพุ่มหรือโรยโคนต้นพืชด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มาชนิดผสมกับปุ๋ยอินทรีย์ ใช้เชื้อผสมกับรำข้าวละเอียดและปุ๋ยอินทรีย์ (ปุ๋ยหมัก/ปุ๋ยคอกเก่า) ในอัตราส่วน ๑ : ๔ : ๑๐๐ โดยน้ำหนัก อัตรา ๓ - ๕ กก. ต่อต้นหรือต่อกอ

๘.๓ ในแปลงที่มีการระบาดของโรค ควรเปลี่ยนไปปลูกพืชชนิดอื่นหมุนเวียน

๙. ควรทำความสะอาดอุปกรณ์การเกษตรที่ใช้กับต้นที่เป็นโรคทุกครั้งก่อนนำไปใช้ใหม่

หมายเหตุ

๑. การใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มาเป็นการใช้กับต้นกล้วยที่ยังไม่พบโรคตายพรายเกิดขึ้น โดยใช้หลังจากปลูกกล้วยแล้ว หากต้นกล้วยเกิดโรคตายพรายแล้ว เชื้อราไม่สามารถแทรกเข้าสู่ต้นกล้วยเพื่อไปกำจัดเชื้อราสาเหตุโรคตายพรายภายในลำต้นกล้วยได้เนื่องจากเชื้อโรคเข้าสู่ต้นกล้วยเรียบร้อยแล้ว

๒. โรคเหี่ยวสายพันธุ์ TR4 ยังไม่เคยพบในไทยมาก่อน ดังนั้นวิธีการที่แนะนำเป็นวิธีการที่ใช้ได้ผลกับโรคเหี่ยวสายพันธุ์อื่นที่พบในประเทศไทย จึงไม่มีการทดลองชัดเจนในไทยสำหรับการป้องกันกำจัดโรคสายพันธุ์นี้

